

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 31.05.1961, sp. zn. 4 Cz 20/61, ECLI:CZ:NS:1961:4.CZ.20.1961.1

Číslo: 5/1962

Právní věta: Přespání v ubikaci není v přímé souvislosti s výkonem zaměstnání (§ 1 zák. č. 58/1956 Sb.), i když jde o ubytování poskytnuté zaměstnavatelem.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 31.05.1961

Spisová značka: 4 Cz 20/61

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Náhrada škody v pracovním právu, Pracovní úraz, Smlouvy

Předpisy: 58/1956 Sb. § 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobci se domáhali na žalovaném náhrady škody z pracovního úrazu, přičemž k odůvodnění uplatněných nároků uvedli, že první dva žalobci spolu se synem třetího žalobce pracovali v únoru 1960 na stavbě kravína žalovaného JZD, kde dne 13. února 1960 utrpěli pracovní úraz otravou plynem při vytápění kravína koksem.

Okresní soud v Pelhřimově vyslovil, že základ žalobního nároku žalobců proti žalovanému je zcela opodstatněn a že o výši náhrady škody bude rozhodnuto po právní moci rozsudku.

Soud po provedeném dokazování dospěl k závěru, že je nepochybné, že jde o pracovní úraz ve smyslu § 1 zák. č. 58/1956 Sb., za který odpovídá žalované JZD. Spoluvinu na straně žalobců soud neshledal.

V odvolání žalovaného JZD do tohoto rozsudku soudu prvního stupně bylo namítáno, že si soud nezjednal náležitý podklad pro své závěry, zejména z toho hlediska, zda tu jde vůbec o pracovní úraz, zda tu je příčinná souvislost mezi závadou na pracovišti a škodou a zda není dán žádný ze zprošťovacích důvodů podle § 2 zák. č. 58/1956 Sb.

Krajský soud v Čes. Budějovicích rozhodnutí soudu prvního soudu potvrdil.

V odůvodnění svého rozhodnutí dospěl soud k závěru, že jde o pracovní úraz. Tento svůj závěr odůvodnil soud v podstatě tím, že v daném případě byli žalobci zaměstnanci družstva, které jim vyplácelo mzdu, že vzhledem k vzdálenosti pracoviště se nemohli do místa bydliště denně vracet a že

proto i pobyt na ubikaci jim poskytnutý nutno považovat za činnost, která je k plnění pracovního závazku v přímé souvislosti. Výkonem zaměstnání nutno rozumět i to, co zaměstnanec vykonává v souladu s přáním zaměstnavatele. I pobyt na ubikaci nutno pokládat za činnost, která přímo souvisí s výkonem zaměstnání. Za tohoto stavu je pak nerozhodné, kde k otravě kyslíčnickem uhelnatým došlo, zda v kravině nebo na ubikaci. I ostatní závěry soudu prvního stupně, že totiž nebyly zjištěny skutečnosti nasvědčující spoluzavinění žalobců, považuje krajský soud za správné.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že shora uvedeným rozsudkem krajského soudu byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Ve srovnání s právní úpravou platnou před 1. lednem 1957, kdy nabyt účinnost zákon č. 58/1956 Sb., je úprava odpovědnosti za škodu způsobenou pracovním úrazem ve své podstatě odlišná. Zásadně je totiž vyslovena odpovědnost beze zřetele k zavinění odpovědné osoby. Přitom zákon v § 1 vymezuje ve vztahu k zaměstnání pojem pracovního úrazu tak, že výslovně stanoví, že tu musí jít o úraz, který se přihodil v přímé souvislosti s výkonem zaměstnání. Předpokládá se tu tedy, že došlo k úrazu zaměstnance buď přímo při výkonu zaměstnání nebo sice nikoli přímo při výkonu zaměstnání, avšak v přímé souvislosti s výkonem zaměstnání. Ve srovnání s ustanovením § 16 zák. č. 55/1956 Sb. je pojem pracovní úraz vymezen užším způsobem, neboť nestačí tu souvislost vůbec, nýbrž musí jít o souvislost přímou, přičemž ve srovnání s § 16 se zde vylučuje cesta do práce a zpět. Z hlediska takto užším způsobem vymezeného pojmu pracovního úrazu a v souvislosti i s vyslovenou zásadou odpovědnosti za výsledek, nelze vzhledem k znění § 1 zák. č. 58/1956 Sb. ani vzhledem k celému účelu zákona č. 58/1956 Sb., ani posléze se zřetelem na jinak vymezený pojem úrazu v ustanovení § 16 zák. č. 55/1956 Sb., najít v zákoně spolehlivý podklad pro výklad tak extenzivní, jaký v dané věci krajský soud zaujal. Nutno také uvážit, že opuštěním pracoviště v konkrétním případě skončil výkon zaměstnání a není dána v dalším souvislost s výkonem zaměstnání, tím méně přímá souvislost. Při výkladu krajským soudem zastávaném by příchodem na ubikace docházelo - po práci - k tomu, že by nutně muselo dojít k vzniku přímé souvislosti. Nelze-li - a to ze srovnání obou citovaných ustanovení plyne - považovat za pracovní úraz, úraz, která by utrpěl zaměstnanec cestou do práce a z práce, nelze podle toho, co bylo řečeno, dospět k závěru, že v přímé souvislosti s výkonem zaměstnání je i přespávání v ubikaci, a to i když jde o ubytování poskytnuté zaměstnavatelem. Tu nelze ostatně také mluvit o tom, že jde o činnost, která by byla v časové a místní souvislosti s výkonem zaměstnání a která by proto spadala pod pojem pracovního úrazu, jak jej vymezuje ustanovení § 1 zák. č. 58/1959 Sb.

Krajský soud vycházejí z jiného právního názoru, totiž že i přespávání na ubikaci se děje v přímé souvislosti s výkonem zaměstnání ve smyslu citovaného zákonného ustanovení, nezabýval se v dalším tím, zda jinak je uplatněný nárok, pokud je řízen proti jednotnému zemědělskému družstvu, důvodný, zejména i zda je dána potřebná příčinná souvislost mezi vzniklou škodou a prací žalobců, resp. jejich právních nástupců při stavbě kravína.

Bude tu nutno tedy zabývat se - a to s přibráním znalce z oboru lékařství - tím, co bylo příčinou smrti prvního žalobce a co bylo příčinnou otravy druhého a třetího žalobce, zda otravné plyny unikající z koksáku na pracovišti nebo plyny, které se vytvořily na ubikaci, kde tito bydleli. Jde tu o to, zda těžké následky, z nichž je dovozován nárok na náhradu škody, mohly mít aspoň jednu ze svých hlavních příčin v tom, že žalobci pracovali za vyličených poměrů v kravině.

Pokud za uvedeného stavu věci krajský soud rozhodl, že nárok je po právu, ač se nezabýval tím, zda jsou splněny všechny podmínky ustanovení § § 1, 2 zák. č. 58/1956 Sb. z hlediska odpovědnosti žalovaného družstva, porušil zákon v ustanoveních § § 1, 59, 88 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 1 zák. č. 58/1956 Sb.

Srv. zákon č. 150/1961 Sb.